

Kegradarion, doxastiká a stichiry 1. hlasu

**Bulharský rospev (BR)
ruténskej redakcie**

“Bulharský” stichirový nápev 1. hlasu budeme skúmať od prvých notových záznamov v 17. storočí cez starší ruténsky model zapísaný na prelome 18. a 19. storočia, až k „moderným“ haličským a podkarpatským nápevom. Napriek výrazným vývojovým zmenám ide o kontinuálny vývoj, ktorého hlavným znakom je postupné zjednodušovanie a terciové posuny nahor. Všetky skúmané varianty melódie sú iteratívne s dvojformulovým jadrom. Prepisujeme ich jednotne, v súlade s väčšinou prameňov, o kvartu vyššie, než je pre prvý hlas prirodzené.

1. Veľký nápev	a) Kekragarion (VS, J289),
b) doxastiká na večierni (VS), doxastikon 5. pôstnej nedele (J289),
c) malá doxológia (VS, J289, L1816)
d) pieseň „ <i>Vošél jesí archijeréju</i> “; sedálen na Nedel’u márnokratného syna ¹
2. Malý nápev	Kekragarion (Vorobkevič), stichira (L1816, Vorobkevič)
3. Haličský nápev	Litijná stichira na <i>Uspenie</i> (CE, Doľnickij, Polotňuk)
4. Prostopenie	Nekrosimon J. Damaského (Bokšay, Bobák, Choma, Orosz)

¹ Prepis týchto piesní uvádzame v sekcii Liturgie Jána Zlatoústeho a v časti Tridion. Tu ich spomenieme len v súhrnnej analýze formúl veľkého stichirového nápevu.

I. Veľký nápev

Veľký stichirový nápev, tj. nápev s plnou ornamentáciou, nachádzame v starších irmologionoch aplikovaný na kekragarion a doxastiká. Pre bežné stichiry sa pravdepodobne nepoužíval.

Kekragarion – ΓΑΗ ΚΟΖΖΒΛΧΖ:

Pramene: VS // J289

VS

Γ̇Ο̇-ΠΟ- -ΔΗ ΒΖ̇- -ΒΛ̇ ΚΤΕ- -Β̇Ι ΟΥ̇- - -ΣΛΥ- -ΣΗ ΜΛ

J289

Γ̇Ο̇-ΠΟ- ΔΗ ΒΖ̇- -ΒΛ̇ ΚΤΕ- -Β̇Ι ΟΥ̇- - -ΣΛΥ- - - ΣΗ ΜΛ

VS

ΟΥ̇- - ΣΛΥ- - - - ΣΗ ΜΛ ΓΟ̇- -ΠΟ- - - ΔΗ.

J289

ΟΥ̇- - ΣΛΥ- - ΣΗ ΜΛ ΓΟ̇- -ΠΟ- - ΔΗ.

VS

Γ̇Ο̇- - - ΠΟ- - - ΔΗ ΒΖ̇- - - ΒΛ̇ ΚΤΕ- - Β̇Ι ΟΥ̇- - - ΣΛΥ- ΣΗ ΜΛ

J289

Γ̇Ο̇- -ΠΟ- - ΔΗ ΒΖ̇- -ΒΛ̇ ΚΤΕ- -Β̇Ι ΟΥ̇- -ΣΛΥ- - ΣΗ ΜΛ

VS

ВО - - - МН ГЛА МО - - - АН - - ТВН МО - - Е - - - А,

J289

ВО - - - - МН ГЛА МО - - - АН - - ТВЫ МО - Е - - - - А,

VS

Е - ГЛА ВЪ - - - - - ВЪ КТЕ - - БЪ

J289

Е - - ГЛА ВО - - - - - ВЪ КТЕ - - - БЪ

VS

ОУ - - СЛЫ - - - - ШН МА ГО - - ПО - - - ДН.

J289

ОУ - - СЛЫ - - - - ШН МА ГО - - ПО - - ДН.

VS

А СЛ И - - СПРА - - ВН МО - - АН - - ТВА МО - - А

J289

А СЛ И - - - - СПРА - - ВН МО - - АН - - ТВА МО - - А

VS

Ѧ - - - КО КЛ - - ДН - - АО ПРѢ ТО - - БО - - Ю

J289

Ѧ - - - - КО КЛ - ДН - - АО ПРѢ ТО - - БО - - - Ю

VS

ВЗ - - ДѢ - А - НІ - - Е РЪ - - КЪ МО - - Е - - - Ю

J289

ВЗ - - - - ДѢ - - А - НІ - - Е РЪ - - КЪ МО - - Е - - - Ю

VS

ѦѢ - - ѦЛ ВЕ - - ЧѢ - - НА - - А

J289

ѦѢ - - ѦЛ ВЕ - - ЧѢ - - НА - - А

VS

ОУ - - СЛЫ - - ШИ МА ГО - - ПО - - ДИ.

J289

ОУ - - СЛЫ - - - ШИ МА ГО - - ПО - - ДИ.

На Гдѣ въззвѣхъ слава, ѿ нынѣ, вѣтородиченъ (VS):

З-се- ми- нѣ- ю сла- вѣ шѣ чо- ве- за- шѣ ю
 ѿ бла- ды- кѣ ро- де- шѣ ю не- бе- нѣ ю де-
 по- е ма- рѣ- ю де- ви- цѣ
 бе- пи- ны пѣ- се ѿ вѣ- ны оу- до- ре- ни- е,
 та бо ѿ- ви- са не- бо ѿ- ко- бе- ва
 та пре- глѣ- де- ни- е влѣ- ды рлѣ- шѣ- ши
 сз- ми- ре- ни- е вы- ве- де ѿ ца- ро- во шѣ- ве- зѣ
 та бо ѿ- мѣ- ше вѣ- ры оу- ве- ре- ни- е
 по- бо- ни- ка ѿ- ма- мы
 ѿ- же ѿ не- а ро- де- ша- го- са го- по- да

ДѢ - - - ЗЛА - - ТѢ ОУ - - БО ДѢ - - ЗЛА - ТѢ ЛЮ - - ДІ - - Е БО - - ЖІ - - - Н

И - - БО ТО ПО - - БІ - - - ДНІ ВРА - - ГИ ІА - КО

МО - ВІ - - КО - - - - ЛЮ - - - - БѢ - - -

-ЦЗ.

На стіхóвнѣ Слава, и нынѣ, вѣгoрoдиченз:

СѢ И - - ПО - - НИ - - СА І - - СА - - Н - - - НО ПР - - О - - ЧЕ - - - НІ - - - Е

ДІ - - - ВО - - Ю БО РО - - ШИ И ПО РО - - ЖЕ - - - СВІ

ІА - - КО ЖЕ ПР - - ЖЕ РО - - ЖЕ - - СВІ ПР - - БЫ - - - - СТЬ ,

БІЗ БО БІ РО - - ЖЕ - - - - СА

ТІ И Е - - СТЕ - - СВО НО - - ВО - - ПР - - СІ - - - - ЧЕ - - - - СА ,

НО Ѡ БО--ГО--МА-- --ТН МО--АН--ВН СВО--И ѠА

ВЗ ѠО--Е ХРА--МѢ ПРН--НО--СН-- --МЫ-- --А ТН НЄ ПРЄ-- --ЗРН

НО ІА--КО БАА--ГО--СЄ--ДА-- --ГО

СВО--И--МА ѠА--КА--МА ПО-- --НЄ-- --ШН-- --А

НА СВО--А ѠА--БЫ ОУ--МН--ЛО--СЄ--ДН-- --СА

І МО--АН СП--ТН

ДА--ША НА-- --ША.

5. pôstna nedel'a – На хвалѣтхъ, самогласенъ, гласъ ѧ. (J289)

Нѣ ЦА-СТВО БО- -ѡї- - ѳ ПИ- -ЩА ѿ ПИ- - - - - ТІ- - ѳ

НО ПРА-ДА ѿ БО- ДѢ- ѡА - НІ- - ѳ СО СВА- ТО- - СТІ- - Ю,

Тѣ- ѡА НИ БО- -ГА -ТЫ- -И ВНИ- - - - - Дѡ В ѿ

НО ѳ- - ЛН- - - ЦИ СО- КРО- -ВН- - ЩА СВО- А В ѡЩ-Цѣ НИ- - -ЩИ ВАА- ГА- - - - Ю,

СІ- - А ѿ ДА- -ВЫ ПРО- - ѡ ГАА- - -ГО- - Аѳ Оѡ- - ЧА,

ПРА- -ВѢ- - ДѢ Мѡ МИ- - -Аѡ- - А ВЕСЬ ДНѢ

НА- САА- ДА- - А - СА ГО-СПО- ДѢ- ВИ ѿ БО СВѣ-Тѣ ХО- -ДА ѿ НЕ ПО- ТИѢ- СА

СІ- - А ѡА ВСА КО НА- - КА- -ЗА - - НІ- - Ю НА- - ШѢ- - Мѡ ПИ- - ШѢ,

ѡА- -КО ДА ПО-СТА- ШѢ- - -СА БАА-ГО- СТЫ- - НИО ТВО- ѡИ

ѿ ДА НА ГО- ПО ВО ЗѢ-НЫ Мѣ-СТО НЕ- БѢ- НА- - - - - А.

Analýza veľkého nápevu

Veľký BR nápev stichír 1. hlasu generuje iterovaná dvojica formúl A, B.² Úvodná formula má osobitný nástup a záverečná formula Z je tiež osobitná. Model nápevu teda vyzerá nasledovne:

P+A B // A B A B ... // Z

Pri aplikácii na text nápev napriek iteratívnosti približne rešpektuje štrukturálne charakteristiky, čo sa prejavuje častou prítomnosťou zliatych formúl.

Veľký nápev má dva varianty – melódiu kekragaria a melódiu na doxastiká, ktoré sa od seba napriek spoločným črtám líšia natoľko, že je nutné ich analyzovať najprv osobitne a až potom hľadať styčné body.

Kekragarion

Nástupný motív P

Kekragarion je prípevmi rozdelené na tri časti. Každá z nich sa začína osobitným nástupom, ktorý predchádza formulu A. Tretí nástup sa líši od prvej dvojice (tiež nie celkom zhodnej), čo do istej miery nabúrava iteratívny charakter melódie.

Formula A

Formula A sa napája na úvodnú časť P deklamatívnym úsekom rôznej dĺžky. Pokiaľ A stojí v strede piesne, deklamatívny úsek chýba. Vo VS vidíme permanentné predznamenanie pod stredovou líniou. Porovnaním s J289 sa ukazuje, že toto predznamenanie pravdepodobne neplatí v oblasti nad stredovou čiarou a teda zápis VS je nedôsledný.

² V prehľade formúl v záujme prehľadnosti nechávame bokom menej podstatné rytmické varianty a akcentačné prvky v deklamácii, ktoré sú v BR ľahko rozoznateľné.

Deklamačný spoj – najplnší tvar

VS

J289

Formula A

VS

J289

Formula B

Formula B nasleduje za formulou A. Prechod medzi nimi je v J289 označený predznamenanim.

VS

J289

Koncová formula Z

Formula Z sa v *kekragariu* viaže na prípev „*uslyši mja Hóspodi.*“ Zásadne sa napája na formulu A, kvôli čomu sa na slovách „*jáko kadílo pred tobóju*“ utvorila zliata AB formula.

VS

J289

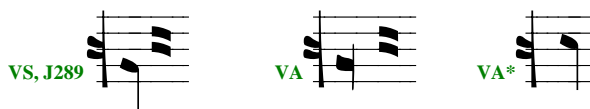
var.

Stichiry

Nápev naslávných stichír má odlišné iteratívne formuly. Podľa rovnakého modelu sa spievajú aj „Vošél jesí archijeréju“ (VA, podľa VS) a sedálen na Nedeľu márnokratného syna (BS, podľa L1709). Osobitným prípadom je alternatívny nápev archijerejskej stichiry (VA*) v niektorých ruténskych irmologionoch (napr. NBUV 3367, LMAB F19 118); hoci ide o stichirový nápev, jeho ornamentácia je odlišná a do istej miery akoby preberala prvky troparickej melódie.³

Nástupný motív P

Nástupný motív pred normatívnou formulou A sa v doxastikách zredukoval na kvartový skok G-c:

Formula A

Štruktúru plnej formuly A vo VS môžeme zapísať ako postupnosť motívov {0 d e f 1 2 3}. Motívy 0,1,2,3 sú pevné, s minimálnymi variantnými odklonmi v časti 2 a sú nutným základom formuly. Motívy d,e,f sú deklamačné. Časť d je povinná, môže sa však podľa potreby opakovať (až trikrát) alebo v poslednej trojici tónov zrýchliť. Časť e je prostá, nepovinná deklamácia na tóne c. Časť f je prechodom od deklamácie k motívu 1, pri kratších formuliach A sa bežne vynecháva.

V J289 je štruktúra melódie podobná. Aj motív 1 má však deklamačný charakter a môže sa vynechať alebo skrátiť. Časť d sa môže zopakovať po deklamačnom úseku e.

Vo VA, BS sú motívy e, 1 vždy prítomné, ale sa vynechávajú f, 2. Výnimkou je prvý riadok VA, kde nájdeme motívy 2 a f, ale nie e. Vo VA azda omylom, ale v BS už systematicky sa presúva začiatkový tón formuly B na koniec formuly A stáva sa jej finálou (uvedený je slabším odtieňom).

Vo VA* sú nástupný motív a motívy 0+d modelované podľa troparického nápevu, avšak o terciu vyššie. Motívy 1+2 sú zliate a skrátene.

³ Máme k dispozícii iba prvé dva riadky melódie.

0

d (opak.) e (deklam. c) f (nepovinná)

VS

J289

VA,BS

VA*

1 2 3

VS

J289

VA,BS

VA*

var.

Formula B

Formula B sa vo VS skladá z častí Bi a Bii, ktoré možno rozdeliť nad dve kratšie kóla. Časť B1 je nepovinná, B2 môže nastúpiť bezprostredne za formulou A. V J289 má formula B vždy plný tvar.

Motív 0 je v Bi povinný, motív 1 (v J289 kratší ako vo VS) môže vypadnúť (vo VA úplne) alebo sa zopakovať v rámci deklamácie (2). Deklamačný úsek 2 je vždy prítomný aspoň v najkratšom variante (jeden tón). Deklamácia môže pozostávať aj z viacerých po sebe idúcich uvedených modulov. Motívy 3-5 sú povinne prítomné.

	Bi/0	1	Bii/2 (moduly)	3	4	5
VS						
J289						
VA,BS		chýba				
BS						
VA*						

Koncová formula Z

Formula Z uzatvára okrem samotného doxastika aj celý rad stichír. Preto jej charakter je „predĺžený“. Tvary formuly Z vo VS a J289 sa zhodujú iba v druhej časti. Vo VS formula Z nastupuje za neúplnou A alebo reliktnými A+B. Jej prvá časť je zložená z izolovaných motívov formúl A,B. V J289 prvú časť Z tvoria deklamačné prvky formuly B.

Vo VA má záver zhruba rovnaký tvar ako v doxastikách podľa VS.

The image displays four musical staves illustrating the ending formula Z in different contexts. At the top right, there is a small red diagram of the formula Z, consisting of a sequence of notes on a five-line staff. The four staves below are labeled as follows:

- VS**: Shows the formula Z in the VS context. The first part is black, the second part is purple, the third part is teal, and the fourth part is blue. A red diagram of the formula Z is shown at the end of the staff.
- VA/VS**: Shows the formula Z in the VA/VS context. The first part is black, the second part is purple, the third part is teal, and the fourth part is blue.
- VA/L1709**: Shows the formula Z in the VA/L1709 context. The first part is black, the second part is purple, the third part is teal, and the fourth part is blue.
- J289**: Shows the formula Z in the J289 context. The first part is black, the second part is purple, the third part is teal, and the fourth part is blue.

Porovnanie nápevov kekragaria a doxastík

Na prvý pohľad sa oba nápevy líšia a hoci sú oba dvojformulové, iteratívne formuly sa výrazne líšia. Na aspoň čiastočné pochopenie vzťahu oboch melódií je nutné rozložiť ich na menší počet modulov.

Kekragarion

The image shows two musical staves, A and B, for the Kekragarion. Staff A contains three modules: a cyan module labeled with the Greek letter λ , a cyan module labeled with ω , and a yellow module labeled with ω . Staff B contains four modules: a green module labeled with ξ , a yellow module labeled with ω , a grey module labeled with π , and another grey module labeled with π .

Doxastiká

The image shows two musical staves, A and B, for the Doxastiká. Staff A contains five modules: a cyan module labeled with λ , a cyan module labeled with ω , a yellow module labeled with ω , a green module labeled with ξ , and a yellow module labeled with ω . Staff B contains two grey modules labeled with π and π' .

Z porovnania vidíme, že oba nápevy sú zostavené z rovnakých modulov. Rozdiel je daný najmä odlišnou rítmickou a rôznymi miestami predelu medzi formulami A, B.

Kekragarion:	A B
	$\lambda + \omega // \xi + \omega + \pi$
Doxastiká:	A B
	$\alpha + \lambda + \omega + \xi + \omega // \pi + \pi'$

Stupnica veľkého nápevu

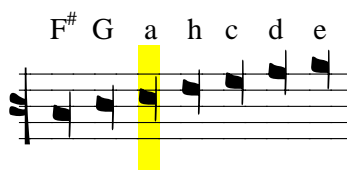
Zápis melódie veľkého nápevu využíva predznamenanania. Rukopisy VS a J289 nie sú v ich použití jednotné, avšak ich porovnaním je možné s vysokou spoľahlivosťou určiť, ktoré úseky sú označené správne a ktorých zápis je ani nie tak nesprávny ako skôr nedôsledný.

Stupnica veľkého stichirového nápevu 1. hlasu sa dá rozdeliť na dve oblasti, nižšiu a vyššiu, s odlišným ladením. To určujeme podľa toho, v ktorej oblasti sa melódia pohybuje. Nezáleží pritom na tom, či melódia stúpa alebo klesá. Pri identifikácii tónov vychádzame z gréckej teórie. Ruténske ladenie je v prekvapivo dobrom súlade s gréckym ladením 1. hlasu.

Dolná oblasť:

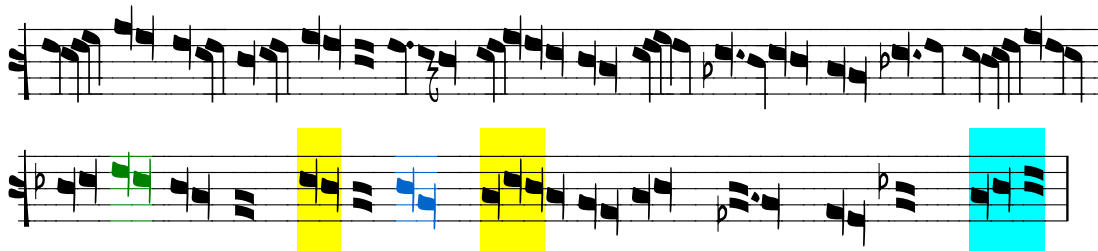
Horná oblasť:

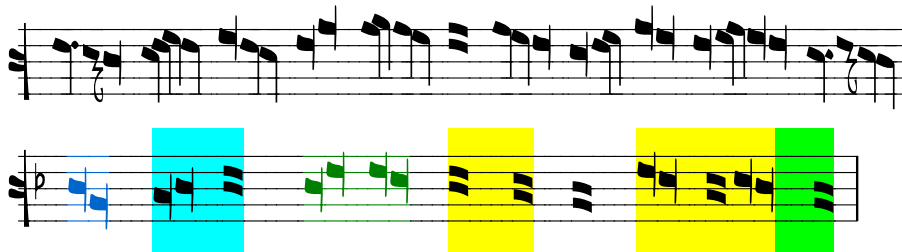
Pôvod veľkého nápevu

Prepíšeme jednotlivé formuly v štandardnej výške a zredukujeme ich melódiu na kosť:

A

B

V kostrovej melódii už ľahko identifikujeme základné stavebné prvky strednobyzantskej psalmódie a archaického troparického modelu.⁴ Podobne ako v iných hlasoch aj tu platí, že stichirový nápev BR vychádza zo základného psalmódického čítania, je však ornamentačne rozvinutý a rozpracovaný do takej miery, že sa rozhodne spevným čítaním nazvať nedá.

Pri záverečnej formuli vidíme, že ide v skutočnosti o dlhú deklamáciu, a až na jej konci je formula v pravom zmysle slova – strednobyzantská *#kimza*.

⁴ Podrobnosti o psalmódii a troparickom modeli nápevu sú v dokumente o tropároch GR a BR 1. hlasu.

Z

The image displays a musical score for the letter 'Z'. It consists of four staves. The top staff is a vocal line with notes in orange and purple, labeled 'vs'. The second staff is a vocal line with notes in purple, cyan, orange, and purple, labeled 'J289'. The third staff is a piano accompaniment with notes in black, featuring three highlighted sections: a yellow box, a cyan box, and another yellow box. The bottom staff is a piano accompaniment with notes in black, orange, and purple, labeled 'Byz. troparický záver'. The score includes various musical notations such as clefs, notes, rests, and accidentals.

II. Malý ruténsky nápev

Pramene: *Kekragarion:* Vorobkevič
Stich + stichira: L1816, Vorobkevič

Vorob.

Г о - - по-днѣ во-вѣ ктѣ-бѣ оу- слы- - ши ма оу-слы-ши ма го- по-днѣ.

Vorob.

Г о - - по-днѣ во-вѣ ктѣ-бѣ оу- слы-ши ма

Vorob.

во-мнѣ гла-сѣ мо-лѣ-ні-а мо-е-го, вѣ-гда во-вѣ-ти ми ктѣ-бѣ

Vorob.

оу-слы-ши ма го- по-днѣ.

L1816

ГѠ-СПѠ ВО-ЦА-ФІСА, ВЪ ЛѢПОТѢ СЪБЛЕ-ЧЕ- -СА.

L1816

ДА РА- -ДѢ-Е-СА БѢ, НЄ-БЄ-СА ДА ВЄ- СЄ- -ЛА-СА,

L1816

РѢ-КА-МА ДА ВОСПІЕШѢТ ѲЗЫКН СО ВЄ-СЄ- ЛІ- Е,

L1816

ХР-ТО БО СПА НА НА КРЕ-СТѢ ПРН-ГВО-ЗДН ГРѢ-ХН НА-ША,

L1816

Н СМР ОУ-МЕР-ВН-ВЫ ФН-ВО НА ДА-РО-БА,

L1816

ПА- -ША-ГО Ѳ-ДА-МА ВЄ-РО-НА-ГО ВО- КРЕ- -СН-ВЫ,

L1816

Ѳ-КШ ЧЄ-ЛО-ВѢ-КО-ЛЮ-БЄ.

dhé: L1816

Ѳ-КШ ЧЄ-ЛО-ВѢ- - - КО- ЛЮ- - - - БЄ.

Analýza malého nápevu

Malý nápev máme doložený iba v L1816 a u Vorobkeviča, ktorý však je do istej miery na L1816 závislý. Pre množstvo redakčných úprav nie je možné spoľahlivo určiť model nápevu vo všetkých detailoch.

Model určuje dvojica iteratívnych formúl A,B, ktoré uvádzame v plnom znení, avšak bez prízvukových úprav. Stichira sa ukončuje formulou B (podľa potreby aj opakovanou po predchádzajúcej B). Iba posledná stichira v rade s predĺženým záverom má osobitný nápev.

Nápev je charakteristický rovnakými finálami vo všetkých formulách. Deklamačný tón A je rovnaký ako finála, v B je o terciu vyššie. To naznačuje možnú príbuznosť s veľkým stichirovým nápevom, ktorý sa používal pre doxastiká. Malý nápev je však voči nemu výrazne zjednodušený.

Formula A úvodná

The image shows three staves of musical notation for the introductory formula A. The top staff is labeled 'L1816' in blue, the middle 'Vorob.' in green, and the bottom 'J289' in green. Each staff contains a sequence of notes with stems, mostly beamed eighth notes, on a five-line staff. The 'Vorob.' staff has a sharp sign (#) above the final note. The 'J289' staff ends with three dashed lines.

Formula A priebežná

The image shows four staves of musical notation for the passing formula A. The staves are labeled 'L1816' (blue), 'L1816' (blue), 'J289' (green), and 'VS' (green). The notation includes various note values and stems. Several sections are highlighted with colored boxes: yellow, green, grey, and cyan. A 'Vorob.' label in green is placed above the second staff. The 'J289' staff has a sharp sign (#) above the final note. The 'VS' staff ends with three dashed lines.

Formula B priebežná

Musical score for 'Formula B priebežná' featuring three staves: L1816 (top), Vorob. (middle), and J289 (bottom). The score includes various musical notations such as notes, rests, and accidentals. Colored highlights are present: a green block covers the first two staves from the beginning to the first measure after the first bar line; a grey block covers the first two staves between the first and second bar lines; a yellow block covers the first two staves at the second bar line; and a cyan block covers the first two staves at the third bar line. A red '4' is written above the first measure of the L1816 staff.

Formula B koncová

Musical score for 'Formula B koncová' featuring two staves: L1816 (top) and Vorob. (bottom). The score includes musical notations such as notes and rests. A sharp sign (#) is placed above the final note of the Vorob. staff.

Predĺžený záver

Musical score for 'Predĺžený záver' featuring two staves: L1816 (top) and J289 (bottom). The score includes musical notations such as notes, rests, and accidentals. Colored highlights are present: a yellow block covers the first two staves from the beginning to the first measure after the first bar line; and a cyan block covers the first two staves at the second bar line.

III. Haličský nápev

V záujme rýchlejšieho porovnania volíme zhodné tempo pre všetky varianty, a to podľa Polotňuka.

Pramene: *Doľnickij*
Polotňuk b/k (litijná stichira na Uspenie) – bežný a kristinopolský nápev
CE

CE

По-до-ба-ше са-мовѣдцѣмъ слово ѿ ед- - -гѣмъ,

Doľnickij

По-до-ба-ше самовѣдцѣмъ слово ѿ ед-гѣмъ,

Polotňuk b

По-до-ба-ше са-мо-вѣд-цѣмъ слово ѿ ед-гѣмъ,

Polotňuk k

CE

ѿ же по плѣти мѣре ѿгѡ оупеніе вѣ-дѣ-ти,

Doľnickij

ѿ же по плѣти мѣре ѿгѡ оупеніе вѣ-дѣ-ти,

Polotňuk b

ѿ же по плѣти мѣре ѿгѡ оупеніе вѣ-дѣ-ти,

Polotňuk k

CE

ΚΟ_ΝΕΥ_ΠΟ_Ε ΞΛΗΚΟ ΗΑ ΝΕΨ ΤΑ_ _ _ ΗΗ_ΥΤΒΟ:

Dofnickij

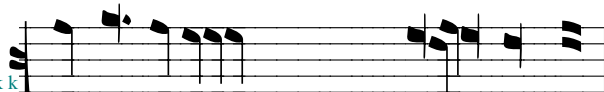
ΚΟ_ΝΕΥ_ΠΟ_Ε ΞΛΗΚΟ ΗΑ ΝΕΨ ΤΑ_ _ ΗΗ_ΥΤΒΟ:

Polotnik b

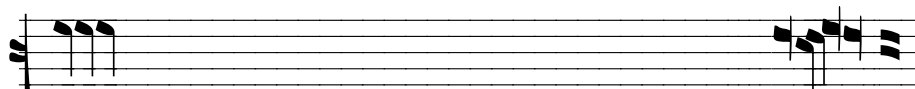

ΚΟ_ΝΕΥ_ΠΟ_Ε ΞΛΗΚΟ ΗΑ ΝΕΨ ΤΑ_ _ ΗΗ_ΥΤΒΟ:

Polotnik k

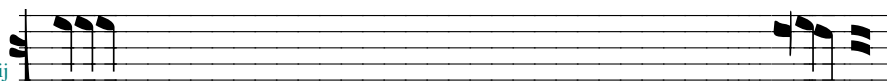

CE

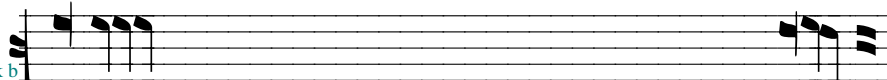
Ї_КW ДА НЕ ТÓКMΨ ΞЖЕ Ѡ ЗЕМЛH ЁΠOBO BOCXOЖДÉHIE OЃ_ - ЗPΛTЗ,

Dofnickij

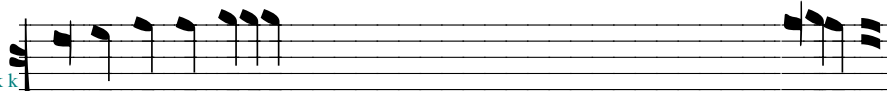
Ї_КW ДА НЕ ТÓКMΨ ΞЖЕ Ѡ ЗЕМЛH ЁΠOBO BOCXOЖДÉHIE OЃ_ - ЗPΛTЗ,

Polotnik b

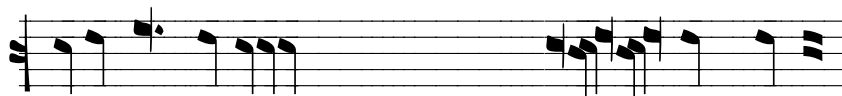

Ї_КW ДА НЕ ТÓКMΨ ΞЖЕ Ѡ ЗЕМЛH ЁΠOBO BOCXOЖДÉHIE OЃ_ - ЗPΛTЗ,

Polotnik k

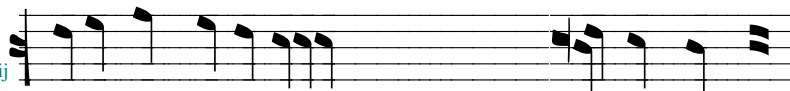

CE

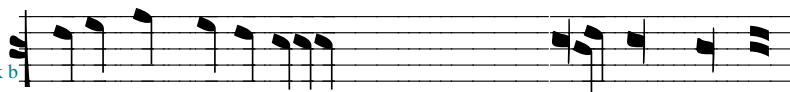
НО И́ РО́ЖД-ШІА ѿГО́ ПРЕСТАВЛѢНІЮ СВИДѢ- - ТЕЛЬ-СТВУЮТЪ.

Dof'nickij

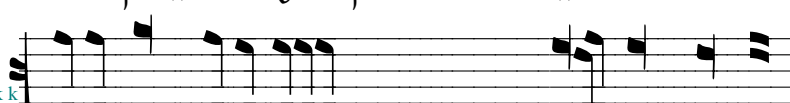
НО И́ РО́ЖД-ШІА ѿГО́ ПРЕСТАВЛѢНІЮ СВИДѢ-ТЕЛЬ-СТВУЮТЪ.

Polot'nik b

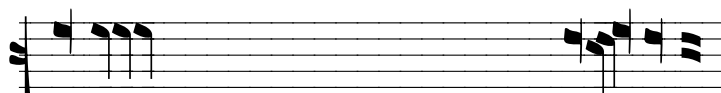
НО И́ РО́ЖД-ШІА ѿГО́ ПРЕСТАВЛѢНІЮ СВИДѢ-ТЕЛЬ-СТВУЮТЪ.

Polot'nik k

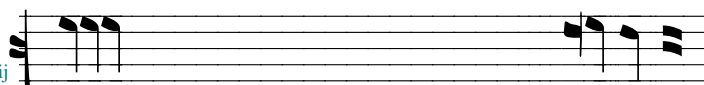
НО И́ РО́ЖД-ШІА ѿГО́ ПРЕСТАВЛѢНІЮ СВИДѢ-ТЕЛЬ-СТВУЮТЪ.

CE

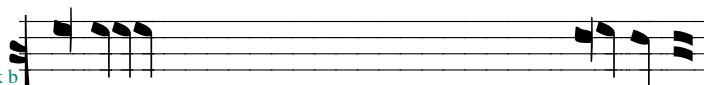
ТѢМЖЕ ѿВЕРЮ́ДЪ БЖ́ЕСТВЕННОЮ СИ́ЛОЮ СО-БРА́Б-ШЕ-СА,

Dof'nickij

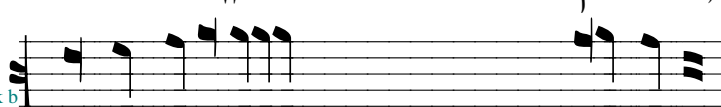
ТѢМЖЕ ѿВЕРЮ́ДЪ БЖ́ЕСТВЕННОЮ СИ́ЛОЮ СО-БРА́Б-ШЕ-СА,

Polot'nik b

ТѢМЖЕ ѿВЕРЮ́ДЪ БЖ́ЕСТВЕННОЮ СИ́ЛОЮ СО-БРА́Б-ШЕ-СА,

Polot'nik b

CE

сї_ѡ_на до_сѣти_гѡ_ - - ша, ѿ на нѣо ѿдѣшѣю предѣсы_лѣ_ - - хѣ

Dofnickij

сї_ѡ_на до_сѣти_гѡ_ - - ша, ѿ на нѣо ѿдѣшѣю предѣсы_лѣ_ - хѣ

Polotnik b

сї_ѡ_на до_сѣти_гѡ_ - - ша, ѿ на нѣо ѿдѣшѣю предѣсы_лѣ_ - хѣ

Polotnik k

CE

вѣш_шѣ_ю хѣ_рѣ_вѣмз: ѿ_н_же ѿ мы сѣ нѣмн покла_нѣ_ ем_сѣ,

Dofnickij

вѣш_шѣ_ю хѣ_рѣ_вѣмз: ѿ_н_же ѿ мы сѣ нѣмн покла_нѣ_ ем_сѣ,

Polotnik b

вѣш_шѣ_ю хѣ_рѣ_вѣмз: ѿ_н_же ѿ мы сѣ нѣмн покла_нѣ_ ем_сѣ,

Polotnik k

CE

ї́-кѡ мо-лѧ́ - - -цѣѣ-сѧ ѡ дѡшѧ́хъ нѧ́ - шнхъ.

Dofnickij

ї́ -кѡ мо-лѧ́-цѣѣ-сѧ ѡ дѡ-шѧ́хъ нѧ́ - шнхъ.

Polotňuk b

ї́-кѡ мо-лѧ́- -цѣѣ-сѧ ѡ дѡ-шѧ́хъ нѧ́ - шнхъ.

Polotňuk k

Analýza haličského nápevu

Haličská melódia je až na detaily jednotná. Kristinopolský variant je približne o terciu vyšší. Nápev je iteratívny s jadrom AB a je nepochybne dedičom staršieho malého nápevu, hoci si zachováva aj niektoré prvky, v L1816 už neprítomné.

Úvodná formula A si zachovala plný výstup až kvartu nad deklamačný tón, porov. J289. Priebežná A melodicky zodpovedá najjednoduchšiemu variantu malého nápevu. Polotňukovo tempo v kadencii je najbližšie k originálu. Kadencia v CE je odklonom od pôvodných tónov, avšak nástup CE je zrejme vzorom, voči ktorému sa kristinopolský nápev dvihol o terciu..

Koncovou formulou je (okrem Pol.k.) štandardná B.

Formula A úvodná – nástup

L1816

J289

Halič.

Polotňuk k

Formula A priebežná

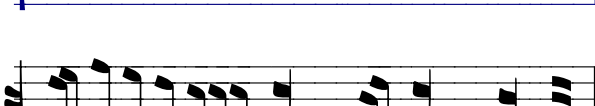
L1816

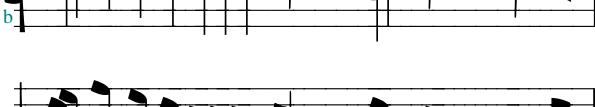
Vorob.

Polotňuk b

Doľnickij

Polotňuk k

CE

Formula B

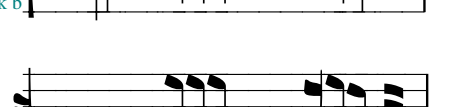
L1816

Polotňuk b

Doľnickij

Polotňuk k

CE

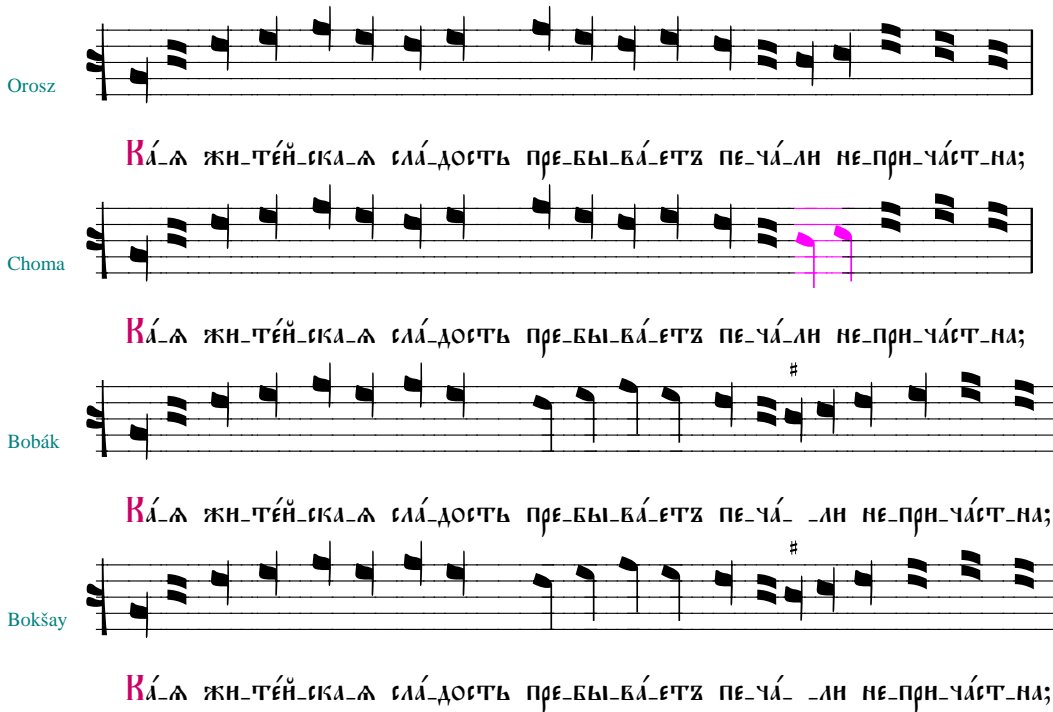
IV. Prostopenie

Pramene: Choma, Bokšay, Bobák, Orosz

V prostopení sa bulharský nápev niektorých hlasov zachoval s textom tzv. stichír sv. Jána Damaského, ktoré sa spievajú pri pohrebe a na sobotných bohoslužbách oktoichu.

1. hlas – text:

Ποία τοῦ βίου τρυφή 7 διαμένει λύτης ἀμέτοχος; 8
ποία δόξα ἔστηκεν 7 ἐπὶ γῆς ἀμετάθετος; 8
πάντα σκιᾶς ἀσθενέστερα, 9
πάντα ὀνείρων ἀπατηλότερα, 11
μία ῥοπή, καὶ ταῦτα 7
πάντα θάνατος διαδέχεται. 10
Ἄλλ' ἐν τῷ φωτὶ 5 Χριστέ τοῦ προσώπου σου, 7
καὶ τῷ γλυκασμῷ 5 τῆς σῆς ὠραιότητος, 7
οὐς ἐξελέξω ἀνάπαυσον 9
ὡς φιλάνθρωπος. 5

Orosz

Choma

Bobák

Bokšay

ΚΑΛΩ ΖΗΤΕΉΣΚΑΛΩ ΕΛΑΔΟΥΤΕ ΠΡΕΒΥΒΑΕΤΩ ΠΕΥΑΛΗ ΗΕ ΠΡΗΥΑΕΤΗΑ;

Orosz

ΚΆ-Δ ΛΗ ΕΛΆΒΑ ΕΤΟΉΤΨ ΗΑ ΖΕΜΛΗ̇ ΗΕ-ΠΡΕ- ΛΌЖ- ΗΑ;

Choma

ΚΆ-Δ ΛΗ ΕΛΆΒΑ ΕΤΟ-ΗΉΤΨ ΗΑ ΖΕΜ-ΛΗ̇ ΗΕ-ΠΡΕ- ΛΌЖ- ΗΑ;

Bobák

ΚΆ-Δ ΛΗ ΕΛΆΒΑ ΕΤΟ-ΗΉΤΨ ΗΑ ΖΕΜ-ΛΗ̇ ΗΕ-ΠΡΕ- ΛΌЖ- ΗΑ;

Bokšay

ΚΆ-Δ ΛΗ ΕΛΆΒΑ ΕΤΟΉΤΨ ΗΑ ΖΕΜΛΗ̇ ΗΕ-ΠΡΕ- ΛΌЖ- ΗΑ;

Orosz

ΒΣΛ̇ Σ̇Β̇-ΗΗ ΗΕ-ΜΩΨ-Η̇Β̇Η̇-ΣΑ, ἦ ΒΣΛ̇ ΣΗΑ ΠΡΕ-Λ̇Σ̇ΕΤ-Η̇Β̇Η̇-ΣΑ:

Choma

ΒΣΛ̇ Σ̇Β̇-ΗΗ ΗΕ-ΜΩΨ-Η̇Β̇Η̇-ΣΑ, ἦ ΒΣΛ̇ ΣΌ-Ν̇Η̇ ΠΡΕ-Λ̇Σ̇ΕΤ-Η̇Β̇Η̇-ΣΑ:

Bobák

ΒΣΛ̇ Σ̇Β̇- ΗΗ ΗΕ-ΜΩΨ-Η̇Β̇Η̇-ΣΑ, ΒΣΛ̇ ΣΗΑ ΠΡΕ-Λ̇Σ̇ΕΤ-Η̇Β̇Η̇-ΣΑ:

Bokšay

ΒΣΛ̇ Σ̇Β̇- ΗΗ ΗΕ-ΜΩΨ-Η̇Β̇Η̇-ΣΑ, ΒΣΛ̇ ΣΌ-Ν̇Η̇ ΠΡΕ-Λ̇Σ̇ΕΤ-Η̇Β̇Η̇-ΣΑ:

Orosz

ВО **Ѡ-ДННЗ ЧАСЗ** сї̇ Ѡ̇ вєѠ̇ смѣртѣ прї̇ Ѡ̇ м_лєтѣ.

Choma

ВО **Ѡ-ДННЗ ЧАСЗ** вєѠ̇ сї̇ Ѡ̇ смѣртѣ прї̇ Ѡ̇ м_лєтѣ.

Bobák

ВО **Ѡ-ДННЗ ЧАСЗ** сї̇ Ѡ̇ вєѠ̇ смѣртѣ прї̇ Ѡ̇ м_лєтѣ.

Bokšay

ВО **Ѡ-ДННЗ ЧАСЗ** сї̇ Ѡ̇ вєѠ̇ смѣртѣ прї̇ Ѡ̇ м_лєтѣ.
 (Ѡ̇ДННѠМЗ МГНОВѠНІЕМЗ, Ѡ̇ вєѠ̇ сї̇Ѡ̇ смѣртѣ прї̇Ѡ̇ м_лєтѣ.)

Orosz

НО ВО вєѠ̇тѣѠ̇ х̇р̇тѣ̇ лн_цѠ̇ тѣво_ е_ гѠ̇,

Choma

НО ВО вєѠ̇тѣѠ̇ х̇р̇тѣ̇ лн_цѠ̇ тѣво_ е_ гѠ̇,

Bobák

НО ВО вєѠ̇тѣѠ̇ х̇р̇тѣ̇ лн_цѠ̇ тѣво_ е_ гѠ̇,

Bokšay

НО ВО вєѠ̇тѣѠ̇ х̇р̇тѣ̇ лн_цѠ̇ тѣво_ е_ гѠ̇,

Orosz

Њ ВЪНА СЛАЖ ДЭ НІ Н ТВО Е Л КРА СО ТЫ, Ё ГО ЖЕ ЊЗ БРА МЗ Ё - - СІ,

Choma

Њ ВЗ НА СЛАЖ ДЭ НІ Н ТВО Е Л КРА СО ТЫ, ІА ЖЕ ЊЗ БРА МЗ Ё СІ, ОЎ ПО КО Ы,

Bobák

Њ ВЗ НА СЛАЖ ДЭ НІ Н ТВО Е Л КРА СО ТЫ, Ё ГО ЖЕ ЊЗ БРА МЗ Ё СІ, ОЎ ПО КО Ы,

Bokšay

Њ ВЗ НА СЛАЖ ДЭ НІ Н ТВО Е Л КРА СО ТЫ, Ё ГО ЖЕ ЊЗ БРА МЗ Ё СІ, ОЎ ПО КО Ы,

Orosz

ОЎ ПО КО Ы, ІА КВ ЧІ ВЪ КО ЛЮ - БЕЦЗ.

Choma

ІА КВ ЧІ - ВЪ КО ЛЮ - БЕЦЗ.

Bobák

ІА КВ ЧІ - ВЪ КО ЛЮ - БЕЦЗ.

Bokšay

ІА КВ ЧІ - ВЪ КО - - ЛЮ - БЕЦЗ.

Analýza nápevu prostopenia

Melódia *prostopenia* vychádza z malého nápevu a je blízka haličskému variantu. Voči nemu je čiastočne o terciu vyššia, nie však natoľko ako kristinopol'ský nápev, a je aj bohatšia, čo však nemá základ v nám známych starších melódiách.

Formula A sa v rôznych prameňoch líši iba rytmickými variantmi a menšími terciovými posunmi, medzi ktorými vyniká postupný zdvih trojslabičnej kadencie – najprv stúpili prvé dva tóny (Orosz), potom druhý a tretí tón (ostatní).

Úvodná formula A má okrem charakteristického kvartového nástupu bohato rozvinutú deklamáciu. To sa už pri ďalších iteráciách neopakuje, čo je však dané aj krátkosťou formúl a rozbitím nástupného a kadenčného motívu na slabiky – deklamácia tak vo formuli A takmer nie je.

Formula B je až na Bokšayovo zjednodušenie kadencie zhodná vo všetkých prameňoch. Koncová formula je modifikácia formule B.

Úvodná formula A

Three staves of musical notation for the introductory formula A. The first staff is labeled 'Orosz', the second 'Choma', and the third 'Bokšay, Bobák'. Each staff shows a sequence of notes with stems, some with flags. The 'Bokšay, Bobák' staff has a sharp sign (#) above the eighth note and two yellow vertical bars at the end of the staff.

Priebežná formula A

Five staves of musical notation for the passing formula A. The staves are labeled 'Polotňuk b', 'Orosz', 'Choma', 'Bobák', and 'Bokšay'. Each staff shows a sequence of notes with stems, some with flags. The 'Bobák' and 'Bokšay' staves have a sharp sign (#) above the eighth note.

Priebežná formula B

Polotňuk b

Orosz, Choma, Bobák

Bokšay

var. Orosz

var. Bobák

Koncová formula B

Bobák

Bokšay

Orosz

Choma

